

EVROPSKA
KOMISIJA

Strasbourg, 15.7.2014
COM(2014) 469 final

ZELENA KNJIGA

**Čim boljše izkoriščanje evropskega tradicionalnega znanja: možnost razširitve zaščite
geografskih označb Evropske unije na nekmetijske proizvode**

Besedilo velja za EGP

ZELENA KNJIGA

Čim boljše izkoriščanje evropskega tradicionalnega znanja: možnost razširitve zaščite geografskih označb Evropske unije na nekmetske proizvode

Kazalo

Uvod	4
I — Čim boljše izkoriščanje geografskih označb: potencialne koristi razširitve zaščite geografske označbe EU na nekmetske proizvode.....	6
1. Geografske označbe v EU: trenutno stanje	6
1.1 Kaj je geografska označba?.....	6
1.2 Pravni okvir za zaščito geografske označbe.....	6
1.2.1 Mednarodni pravni okvir.....	6
1.2.2 Pravni okvir v EU.....	7
2. Potencialne gospodarske, socialne in kulturne koristi razširitve zaščite geografske označbe na nekmetske proizvode na ravni EU	8
2.1 Gospodarski potencial nekmetskih geografskih označb	8
2.2 Koristi za potrošnike	9
2.3 Podpiranje mednarodnih prizadevanj EU za okrepitev zaščite GO	10
3. Vprašanja in izzivi pri zagotavljanju potencialne upravičenosti nekmetskih proizvodov do zaščite GO	11
4. Nadomestne možnosti za usklajeno zaščito EU	12
II — Možnosti zaščite GO na ravni EU	14
1. Cilji in merila zaščite.....	14
1.2 Katere označbe bi bilo treba izključiti iz zaščite GO?	15
2. Za kateri pristop bi bilo treba uporabljati zaščito GO: za medsektorski ali sektorski pristop?	16
3. Povezava med proizvodom in ozemljem	16
3.1 Kako močna bi morala biti povezava z ozemljem?.....	16
3.2 Kakovost in specifikacija proizvoda	17
3.3 Sloves proizvoda	18
4. Kako okrepiti zaščito.....	18

4.1 Usklajevanje nacionalnih zakonodaj	18
4.2 Oblikovanje enotnega vseevropskega sistema	19
5. Registracija	19
5.3 Vsebina postopka	20
5.3.1 Vlagatelji	20
5.3.2 Izpodbijanje registracije GO	21
5.3.3 Takse	21
6. Obseg zaščite	22
6.1 Raven odobrene zaščite	22
6.2 Spremljanje in izvrševanje pravic GO	23
6.3 Trajanje zaščite nekmetske GO	23
7. Po registraciji	23
7.1 Preklic zaščite	23
7.2 Morebitna navzkrižja med GO in blagovnimi znamkami	24
Zaključek	25

Uvod

V današnjem globaliziranem svetu je nabor proizvodov, ki se zagotavljajo potrošnikom, skoraj neomejen. Da bi lahko potrošniki sprejeli ozaveščeno odločitev, morajo zbrati in primerjati informacije o ceni in značilnostih čedalje večjega obsega blaga. Vendar cena in osnovne značilnosti proizvoda niso edini odločilni dejavniki. Potrošniki iščejo tudi pristne in izvirne kakovostne proizvode ter pričakujejo, da bodo oglaševana kakovost in posebne značilnosti ustrezale vrednotam, ki jih cenijo in za katere so pogosto pripravljeni plačati dodatek k ceni.

Da bi to dosegli, se lahko sloves in/ali dane kakovostne značilnosti, povezane s proizvodi kot posledica njihovega določenega porekla, dokažejo z „geografsko označbo“, ki opisuje proizvod. Geografske označbe (GO) so oznake, ki označujejo, da ima blago poreklo iz države, regije ali lokacije, če se dana kakovost, sloves ali kaka druga značilnost proizvoda bistveno pripisuje njegovemu geografskemu poreklu, na primer Bordeaux (vino), *Vetro di Murano* (steklo) ali *Prosciutto di Parma* (pršut).

Jasno je, da so GO pomembne za kmetijske proizvode, živila, vina in druge alkoholne pijače, kadar je njihovo geografsko poreklo povezano z značilnostmi, ki izhajajo neposredno iz prsti ali podnebja (npr. vina) ali iz kombinacije naravnih dejavnikov in tradicionalnih načinov predelave, ki se uporabljajo v regiji (npr. pivo *Bayerisches Bier*). Vendar uporaba GO ni omejena na kmetijske proizvode. GO lahko poudarijo tudi posebne značilnosti proizvoda, ki izhajajo iz človeških dejavnikov v kraju porekla proizvoda, kot so posebna proizvodna znanja in tradicije. To velja na primer za obrtniške izdelke, ki so večinoma izdelani ročno iz lokalnih naravnih virov in so po navadi del tradicij lokalnih skupnosti.

Evropska unija (EU) je bogata s takimi pristnimi nekmetijskimi proizvodi, izdelanimi na podlagi tradicionalnega znanja in proizvodnih metod, ki so pogosto zakoreninjene v kulturni in družbeni dediščini določene geografske lokacije, npr. *Český křišťál* (bohemijski kristal), škotski tartan, *Marmo di Carrara* (marmor) ali *Meissner Porzellan* (porcelan). Vsi ti proizvodi so del tradicionalnega znanja in spretnosti Evrope, zato so pomembni za njeno kulturno dediščino ter prispevajo h kulturnemu in ustvarjalnemu gospodarstvu. Poleg tega imajo velik gospodarski potencial, če so izpolnjeni ustrezni pogoji za njihovo izkoriščanje. Inovacije in tehnološki napredek so ključni za čim boljše izkoriščanje lokalnega strokovnega znanja in dediščine.

EU je zavezana predpisom o zaščiti GO v skladu s sporazumom o trgovinskih vidikih pravic intelektualne lastnine (TRIPS), ki se uporablja za vseh 159 članic Svetovne trgovinske organizacije (STO) ter zajema kmetijske in nekmetijske proizvode. V vseh državah članicah STO je treba zaščititi GO, da bi preprečili zavajanje javnosti v zvezi s poreklom blaga in nelojalno konkurenco. Članice STO lahko v ta namen uporabljajo pravne instrumente. Nekatere članice STO, vključno s 15 državami članicami EU, imajo na področju zaščite GO za nekmetijske proizvode vzpostavljeno zakonodajo *sui generis*.

Na ravni EU se za vina, žgane pijače, aromatizirana vina ter kmetijske proizvode in živila uporablja enotna zaščita GO. Za nekmetijske proizvode se na ravni EU ne zagotavlja usklajena ali enotna zaščita GO. Namesto tega se uporabljajo nacionalni pravni instrumenti, kar ustvarja različne ravni pravnega varstva v Evropi. Nekmetijski proizvajalci, ki želijo zaščititi GO v EU, morajo zagotoviti ločeno zaščito v posamezni državi članici, kar ni v skladu s cilji notranjega trga.

Komisija je to vprašanje obravnavala v sporočilu o *enotnem trgu na področju varstva pravic intelektualne lastnine*¹ iz leta 2011, v katerem je predlagala natančno analizo obstoječega pravnega okvira za zaščito GO nekmetijskih proizvodov v državah članicah in njenih posledic za notranji trg.

V tem okviru je bila leta 2012 naročena izvedba *študije o zaščiti geografskih označb za nekmetijske proizvode na notranjem trgu* (v nadaljnjem besedilu: študija)². V skladu s to študijo, ki jo je Komisija objavila marca 2013, naj bi bili veljavni pravni instrumenti, ki so na voljo za proizvajalce na nacionalni in evropski ravni, nezadostni. Komisija je 22. aprila 2013 organizirala javno obravnavo, da bi razpravljala o rezultatih študije in zagotovila platformo za široko razpravo o potrebi po učinkovitejši zaščiti GO za nekmetijske proizvode na ravni EU. Veliko udeležencev je podprlo poziv študije k boljši zaščiti GO za nekmetijske proizvode na ravni EU.

Glede na ugotovitve študije in javne obravnave je Komisija sklenila, da nadaljuje analitično delo v tej zeleni knjigi. V okviru te knjige se namerava posvetovati z vsemi deležniki na najširši ravni v zvezi s tem, ali je treba v EU izboljšati zaščito GO za nekmetijske proizvode in kakšen pristop bi bilo treba v tem primeru uporabiti. Vse zainteresirane strani so povabljene, da podajo mnenje o temah, obravnavanih v tej zeleni knjigi, tako da odgovorijo na navedena posamezna vprašanja. Komisija bo pri odločanju, ali so na ravni EU potrebni dodatni ukrepi, upoštevala rezultate tega posvetovanja.

---

¹ http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/docs/ipr_strategy/COM_2011_287_en.pdf.

² Študija je bila opravljena pred pristopom Hrvaške, zato Hrvaška vanjo ni zajeta.

I — Čim boljše izkoriščanje geografskih označb: potencialne koristi razširitve zaščite geografske označbe EU na nekmetske proizvode

1. Geografske označbe v EU: trenutno stanje

1.1 Kaj je geografska označba?

Geografska označba (GO) je znak, po navadi ime, ki se uporablja za blago s posebnim geografskim poreklom in kakovostjo, značilnostmi ali slovesom, ki se bistveno pripisuje kraju njegovega porekla. Geografska označba najpogosteje vključuje ime kraja porekla blaga ali je sestavljena iz tega imena. To ime lahko uporabljajo vsa podjetja z zadevnega območja, ki zadevni proizvod izdelujejo na predpisan način. Primera svetovno znanih GO sta Champagne in Prosciutto di Parma.

Namen zaščite GO kot pravice intelektualne lastnine je zagotoviti lojalno konkurenco za proizvajalce, potrošnikom pa zanesljive informacije o kraju in/ali metodi proizvodnje ter kakovosti proizvoda.³ Zaščita GO je ključna za ohranitev tradicionalnih in visokokakovostnih proizvodov in znanja ter delovnih mest, povezanih z njimi. Zaščita GO tako podpira mala in srednja podjetja (MSP) ter proizvajalce. GO poudarjajo razmerje med človekovo dejavnostjo, kulturo, zemljišči in viri ter prispevajo k zaščiti neopredmetenih sredstev, kot so sloves in standardi kakovosti.

Poleg tega zaščita GO spodbuja naložbe v nove tehnologije in inovacije za zaščito visoke kakovosti proizvodov in sočasno ohranjanje konkurenčnosti.

GO imajo posebne značilnosti, po katerih se razlikujejo od pravic intelektualne lastnine: na splošno niso lastnina enega subjekta, kot po navadi velja za blagovne znamke ali patente. GO so last celotne skupnosti, tj. vseh proizvajalcev, katerih proizvodi izvirajo z določenega geografskega območja in izpolnjujejo specifikacije, določene za GO.

1.2 Pravni okvir za zaščito geografske označbe

1.2.1 Mednarodni pravni okvir

Veliko pogodb pod okriljem Svetovne organizacije za intelektualno lastnino (WIPO) zagotavlja zaščito GO, zlasti Pariška konvencija za varstvo industrijske lastnine iz leta 1883⁴ in Lizbonski sporazum o zaščiti označb porekla in njihovi mednarodni registraciji.⁵

---

³ Tako kot za vse druge proizvode je treba tudi za proizvode z imenom GO uporabljati obstoječi sistem EU „poglavitnih zahtev“ in izpolnjevati zahteve glede varnosti proizvodov, ki zagotavljajo pravilno delovanje notranjega trga, varnost proizvodov za posameznike in varstvo nekaterih drugih javnih interesov, npr. varstva okolja ali energetske učinkovitosti.

⁴ Pariška konvencija „označbe porekla“ na splošno obravnava kot predmete industrijske lastnine, vendar teh pojmov ne opredeljuje. Vse države članice EU so tudi pogodbenice te konvencije.

⁵ Deset držav članic EU je tudi pogodbenic lizbonskega sporazuma. Sedem držav članic EU ga je ratificiralo: Bolgarija, Češka republika, Francija, Madžarska, Italija, Portugalska in Slovaška. Tri so ga podpisale, vendar nikoli ratificirale: Španija, Grčija in Romunija.

Mednarodno zaščito geografskih označb v okviru STO obravnavajo tudi členi od 22 do 24 sporazuma TRIPS.⁶

Ti mednarodni sporazumi omogočajo odobritev zaščite GO za vse vrste proizvodov, kmetijske in nekmetijske. Vendar se pomembno razlikujejo v opredelitvah, obsegu, povezanih izvršilnih ukrepih in drugih vidikih zaščite GO.

1.2.2 Pravni okvir v EU

V Evropi je zaščita GO zagotovljena za kmetijske in nekmetijske proizvode. Kmetijski proizvodi in živila (vina, žgane pijače) so deležni enotne zaščite, ki se odobri izključno na ravni EU. Nekmetijske GO so zaščitene le na nacionalni/regionalni ravni z nacionalnimi pravnimi okviri.

1.2.2.1 Omejenost enotne zaščite na ravni EU na kmetijske proizvode in živila

Na ravni EU je bila enotna zaščita GO določena za vina (1970), žgane pijače (1989), aromatizirana vina (1991) ter druge kmetijske proizvode in živila (1992). Glavni cilj teh sistemov je spodbujanje kakovosti, raznovrstnosti in vrednosti v prehranski verigi, ohranjanje tradicionalnega znanja v sektorju ter spodbujanje raznovrstnosti in zaposlovanja na podeželju. Ti sistemi zaščitenim imenom za zajete proizvode zagotavljajo daljnosežno enotno zaščito v celotni EU, za katero je potreben le en postopek registracije. Ob koncu aprila 2014 je bilo na ravni EU registriranih 336 imen žganih pijač, 1 577 imen vin ter 1 184 imen živil in kmetijskih proizvodov. Prodajna vrednost GO v EU je bila leta 2010 ocenjena na 54,3 milijarde EUR, vključno z 11,5 milijarde EUR izvoza (15 % izvoza industrije hrane in pijače v EU).

Sodišče Evropske unije je potrdilo, da je GO pravica intelektualne lastnine.⁷ Sistem EU za njihovo zaščito je ekskluziven in državam članicam preprečuje, da bi izvajale ločene in vzporedne nacionalne ali regionalne sheme (kot na primer velja za blagovne znamke).⁸ Nacionalni sistemi so vzpostavljeni za ureditev prvega koraka postopka vložitve zahtevka za registracijo GO v EU in zagotovitev njenega upravnega izvrševanja (tj. uradna preverjanja skladnosti s specifikacijami proizvoda, ki jih določijo proizvajalci, in spremljanje uporabe GO na trgu).⁹

---

⁶ Člen 22 TRIPS vsebuje opredelitev GO in splošno obveznost za članice STO, da zagotovijo varstvo pred zavajajočo uporabo GO in uporabo, ki je dejanje nelojalne konkurence. Prav tako zavezuje pogodbenice, da zavrnejo ali razveljavijo registracijo znamke, ki vsebuje ali je sestavljena iz GO za blago, ki nima porekla z označenega ozemlja, če je uporaba take označbe na znamki za tako blago taka, da zavaja javnost glede resničnega kraja porekla. Člen 23 TRIPS zagotavlja višjo raven zaščite GO za vina in žgane pijače. Člen 23(1) določa standard absolutne zaščite, ki od pogodbenic zahteva, da preprečijo registracijo geografskih označb za vina ali žgane pijače, ki nimajo porekla iz kraja, ki ga označuje določena geografska označba, tudi če je označeno resnično poreklo blaga ali je uporabljena geografska označba v prevodu ali ga spremljajo izrazi, kot so „vrsta“, „tip“, „stil“, „imitacija“ ali podobno. GO za vina in žgane pijače je treba zaščititi, tudi če zloraba imena GO ne bi zavajala potrošnikov.

⁷ Glej C-3/91, Turrón de Jijona, točka 37, ali Prosciutto di Parma, C-108/01, točka 64.

⁸ Glej C-478/07 Budějovický Budvar, točka 114.

⁹ Glej zadevo C-35/13, Felino, točka 28.

Sistem EU za zaščito GO za kmetijske proizvode na splošno velja za zgodbo o uspehu, kot kaže najnovejša študija, ki jo je naročila Evropska komisija.¹⁰ Potrošnikom in proizvajalcem je prinesel konkretne koristi, kot so natančne informacije in jamstvo kakovosti za potrošnike, stabilnejše stopnje dobička za proizvajalce, večja prepoznavnost, ki pogosto izhaja iz udeležbe na trgovinskih sejnih, dostop do novih domačih in/ali izvoznih trgov, boljši dostop do sredstev za spodbujanje in pomoči za naložbe za proizvajalce. Prav tako zaščita GO prispeva k ohranjanju lokalne infrastrukture in delovnih mest, zlasti na revnejših območjih, s čimer koristi celotni družbi.

1.2.2.2 Različni nacionalni pravni okviri za nekmetske proizvode

Zakoni držav članic na področju zaščite nekmetskih GO še niso usklajeni. Zato se ustrezni nacionalni okviri bistveno razlikujejo med posameznimi državami članicami. Bistveno se razlikujejo v opredelitvah, postopkih in stroških registracije ter obsegu zaščite in načinih izvrševanja. Zato se za nekmetske GO uporabljajo različne ravni zaščite glede na državo proizvodnje, ki temeljijo na osnovni zaščiti, določeni v sporazumu TRIPS.

V vseh državah članicah so nekmetski proizvodi urejeni z zakoni o nelojalni konkurenci ali zavajanju potrošnikov. Tudi pravo o blagovnih znamkah lahko zagotovi neko raven zaščite. Sistemi *sui generis*, ki zagotavljajo zaščito GO za nekmetske proizvode, se izvajajo v 15 državah članicah.¹¹ To so raznovrstni zakoni, od regionalnih ali nacionalnih predpisov o posebnih obrteh (npr. keramika) do posebnih zakonov o nekem proizvodu (npr. noži Solingen) ali regionalnih ali nacionalnih zakonov, ki ščitijo GO za vse nekmetske proizvode.¹²

Vprašanje:

1. Ali vidite prednosti ali slabosti v sedanjih raznolikih ravneh in načinih zaščite GO za nekmetske proizvode v različnih državah članicah EU? Prosimo, pojasnite svoj odgovor.

2. Potencialne gospodarske, socialne in kulturne koristi razširitve zaščite geografske označbe na nekmetske proizvode na ravni EU

2.1 Gospodarski potencial nekmetskih geografskih označb

Zdi se, da ima usklajeni sistem GO v EU dve glavni potencialni koristi za proizvajalce nekmetskih proizvodov. Povečanje prepoznavnosti in privlačnosti njihovih proizvodov po

¹⁰ Študija o vrednosti proizvodnje kmetijskih proizvodov in živil ter vin, aromatiziranih vin in žganih pijač, zaščiteneh z geografsko označbo je na voljo na spletnem naslovu http://ec.europa.eu/agriculture/external-studies/value-gi_en.htm.

¹¹ Belgija (Valonija), Bolgarija, Češka republika, Estonija, Francija, Hrvaška, Nemčija, Madžarska, Latvija, Poljska, Portugalska, Romunija, Slovaška, Slovenija, Španija (regija Murcija), glej študijo, str. 30.

¹² Študija o zaščiti geografskih označb za nekmetske proizvode na notranjem trgu, str. 29–73, http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/docs/geo-indications/130322_geo-indications-non-agri-study_en.pdf.

zaslugi zajamčene kakovosti in porekla v celotni EU bi lahko okrepilo prodajo¹³ ter zagotovilo učinkovitejšo in enotnejšo vseevropsko zaščito pred izgubami, ki jih povzročata ponarejanje in posnemanje.

Zaščita GO se lahko uporablja za vse vrste nekmetijskih proizvodov in proizvodnih metod, od proizvodov nizke in srednje nizke tehnologije, npr. za Český křišťál (bohemski kristal), do proizvodov višje tehnologije. Nedavno je bilo na podlagi študije ugotovljeno, da neposredno in posredno zaposlovanje v sektorju nekmetijskih GO v Evropi zagotavlja do 4,08 milijona delovnih mest.¹⁴ Ta delovna mesta zagotavljajo predvsem MSP v revnejših regijah.¹⁵ V dveh tretjinah regij, iz katerih izvirajo nekmetijski proizvodi z GO, je stopnja revščine ali brezposelnosti več kot 20-odstotna.

Zagotavljanje slovesa in/ali kakovosti nekmetijskih proizvodov z zaščiteni GO v EU bi lahko proizvajalcem pomagalo pri dostopu do sredstev za spodbujanje in pomoči za naložbe od javnih organov ter do trgovinskih sejmov. Priložnost za vključitev v vseevropsko usklajeno shemo GO bi lahko združenjem proizvajalcev omogočila še, da izboljšajo skupno organizacijo in upravljanje zaščitenega imena.

Znana GO bi lahko tudi bolj promovirala kraj ali regijo porekla ter ustvarila multiplikacijski učinek, na primer s spodbujanjem turizma,¹⁶ trgovinskih sejmov in kulturnih dejavnosti ter s posledičnim ustvarjanjem več zaposlitvenih priložnosti.¹⁷

Delovnih mest, ki jih ustvari zadevni proizvod z GO, zaradi njihove povezanosti z ozemljem po navadi ni mogoče preseliti na druge lokacije. S tega vidika bi lahko izboljšanje blaginje nekaterih regij z odobritvijo zaščite GO za nekmetijske proizvode pomagalo ohraniti delovna mesta in blaginjo na nekaterih gospodarsko šibkih območjih.

Vprašanja:

2. Ali menite, da bi lahko okrepljena in usklajena zaščita GO v EU za nekmetijske proizvode na ravni EU ustvarila zgoraj navedene pozitivne gospodarske učinke na notranjem trgu?
3. Ali opazate škodljive učinke, ki bi jih lahko taka zaščita imela na gospodarstvo EU?

2.2 Koristi za potrošnike

GO omogočajo potrošnikom, ki so pozorni na geografsko poreklo proizvodov, spoštujejo kulturo ali tradicijo, povezano z njimi, ali upoštevajo posebne značilnosti ali kakovost blaga,

¹³Status GO ima ključno vlogo tudi pri omogočanju proizvajalcem, da začnejo oskrbovati velike prodajalce na drobno in poiščejo nove stranke zunaj območij, na katerih so potrošniki proizvode tradicionalno poznali in cenili. Poleg tega potrošniki na tujih trgih obravnavajo GO kot dodatno jamstvo za kakovost proizvoda, ki jo je preveril zunanji organ, zato status GO proizvajalcem pomaga pridobiti dostop do novih izvoznih trgov.

¹⁴Študija, str. 133.

¹⁵Vir: Evropski statistični podatki o revščini in brezposelnosti za regijo na ravni NUTS 2. To velja na primer za čipko Binche (Belgija) ali črno glino Olho Marinho (Portugalska).

¹⁶Npr. evropske poti keramike (The European Route of Ceramics, ki jo je Svet Evrope maja 2012 potrdil kot „kulturno pot“), katere namen je povečati privlačnost ozemelj s keramično obrtjo kot trajnostnih turističnih destinacij.

¹⁷Glej: *Geographical Indications, An introduction (Geografske označbe, Uvod)*, WIPO, http://www.wipo.int/export/sites/www/freepublications/en/geographical/952/wipo_pub_952.pdf.

da sprejemajo ozaveščene in varne odločitve, ki temeljijo na zanesljivih informacijah.¹⁸ Namen GO je potrošnikom zagotoviti, da ima proizvod zadevno kakovost, značilnosti in/ali sloves zaradi svojega posebnega kraja porekla, če je to ena od vrednot, ki jih potrošniki cenijo.

Uradna preverjanja ali mehanizmi spremljanja za zagotovitev, da so proizvodi, ki uporabljajo zaščiteno GO, v skladu s specifikacijami proizvoda, so ključna značilnost zdajšnjih sistemov GO v kmetijskem sektorju EU. Zaščita GO je orodje za preprečevanje goljufive uporabe imena GO na trgu. Ni namenjena omejevanju izbire proizvodov, ki so na voljo potrošnikom, ampak rezervaciji določene označbe za blago, ki izpolnjuje specifikacije proizvoda in je jasno povezano z določenim geografskim območjem. Drugim proizvajalcem ne preprečuje trženja istovrstnega blaga pod drugim imenom. Na splošno so GO namenjene zaščititi potrošnikov pred nakupom blaga, ki nima kakovosti in značilnosti, ki jih pričakujejo, in za katerega bi bili pripravljeni plačati dodatek k ceni.¹⁹

Vprašanja:

4. Ali menite, da bi lahko usklajena zaščita GO v EU za nekmetske proizvode koristila potrošnikom?
5. Ali opazate morebitne negativne posledice za potrošnike?

2.3 Podpiranje mednarodnih prizadevanj EU za okrepitev zaščite GO

Vzpostavitev enotne zaščite GO za nekmetske proizvode v EU lahko pozitivno vpliva tudi na sklepanje trgovinskih sporazumov s tretjimi državami, ki želijo povečati zaščito za svoje nekmetske GO v EU. Ker ni usklajenega in doslednega sistema EU za zaščito GO za nekmetske proizvode, to vpliva na sposobnost EU za dvostransko obravnavanje vprašanja in povečanje zaščite kmetijskih GO EU v zadevnih državah. Zaščita nekmetskih GO tretjih držav na trgu EU postaja čedalje pomembnejši dejavnik v številnih dvostranskih pogajanjih s trgovinskimi partnerji EU. Ti imajo pogosto izredno bogato tradicijo, ki se kaže v dobro znanih obrtniških izdelkih in nekmetskih proizvodih: na primer, Indija ščiti nekatere nekmetske GO, povezane s sariji, poslikavami svile in šali.

Na večstranski ravni v okviru STO bi lahko pogajalskim prizadevanjem EU za izboljšanje ravni zaščite GO koristil tudi enotni evropski sistem zaščite za nekmetske GO. Pri pogajanjih v okviru STO o razvojni agendi iz Dohe si je EU prizadevala, da bi se visoka raven zaščite, odobrena le za vina in žgane pijače, razširila na vse proizvode.

¹⁸ V skladu z raziskavo Eurobarometer (298) iz leta 2008 je 26 % potrošnikov navedlo, da jih zanima država porekla neprehramskih proizvodov (ne geografske označbe), kar je četrti najpomembnejši vidik za ceno, varnostjo in blagovno znamko.

¹⁹ Vlaganje proizvajalcev v proizvodnjo visokokakovostnih proizvodov je smiselno šele, ko so potrošniki seznanjeni s kakovostjo proizvodov. Če se podjetje odloči za proizvodnjo visokokakovostnih proizvodov, bo dobiček, ki izhaja iz te odločitve, zagotovljen šele v prihodnosti kot rezultat dolgoročnih naložb proizvajalca, ki si je pridobil dober sloves. Zato je podjetje šele takrat, ko so potrošniki seznanjeni s kakovostjo, spodbujeno k vlaganju v sloves proizvoda, posledično pa prejme dodatek k ceni. Potrošniku je v zameno na voljo široka izbira visokokakovostnih in varnih proizvodov.

Vprašanje:

6. Ali prepoznate potencialne koristi ali slabosti usklajene zaščite GO v EU za nekmetijske proizvode za trgovinske odnose EU s tretjimi državami? Če je odgovor pritrdilen, katere so te koristi ali slabosti?

2.4 Ohranjanje in spoštovanje evropskih tradicij, znanja, raznovrstnosti kulturnega izražanja²⁰ in kulturne dediščine

Tipični nekmetijski proizvodi, upravičeni do GO, lahko najuspešnejše konkurirajo s svojo pristnostjo, posebno kakovostjo in drugimi značilnostmi, ki jih potrošniki cenijo. Nanje stalno pritiskajo proizvodi, ki si prilaščajo njihov sloves; ti proizvodi so pogosto nižje kakovosti in se prodajajo po nižjih cenah. Proizvodi, upravičeni do GO, lahko postanejo uspešni, če konkurenca temelji na poštenih praksah; če pa ponaredki izkoriščajo sloves, pristnost in pričakovano kakovost izvirnih proizvodov z uporabo geografskega imena, s katerim so si izvirni proizvodi ustvarili sloves, se lahko izvirni proizvodi nazadnje prenehajo proizvajati in izginejo, npr. litovska industrija lanenega tekstila. Proizvodi z GO ohranjajo tradicionalno in dragoceno znanje ter se prenašajo z ene generacije na drugo. Njihove proizvodne metode in pomožne dejavnosti so identifikacijska točka za lokalno družbo, ki se je oblikovala dolgo časa. Proizvodi z GO ohranjajo mreže sodelovanja med proizvajalci ter med proizvajalci in drugimi lokalnimi zainteresiranimi stranmi, npr. javnimi organi in turističnimi organizacijami. S tem pomagajo kopičiti družbeni kapital v regiji. Če proizvodi z GO izginejo zaradi neustrezne zaščite, to lahko nazadnje škodi pomembnemu elementu zgodovinske, kulturne in družbene dediščine Evrope.

Vprašani:

7. Ali menite, da bi usklajena zaščita za nekmetijske GO na ravni EU pomagala ohraniti tradicionalno kulturno in umetniško dediščino, ki se odraža v upravičenih proizvodih? Prosimo, pojasnite svoj odgovor.
8. Ali bi taka zaščita prispevala k ustvarjanju družbenega kapitala na območjih proizvodnje?

3. Vprašanja in izzivi pri zagotavljanju potencialne upravičenosti nekmetijskih proizvodov do zaščite GO

Močnejša ko sta sloves in priznanje GO, verjetnejše je, da ju bodo konkurenti želeli izkoristiti in zlorabiti ime za blago, ki ne izvira z zadevnega geografskega območja in/ali ne izpolnjuje ustreznih specifikacij proizvoda ali kakovosti, ki jo zagotavlja ime. Zloraba GO povzroča izgubo prihodka in tržnega deleža za zakonite trgovce ter potencialno škodo za sloves in dodatne pravne stroške.

V skladu s študijo so bile pri 57,4% pregledanih proizvodov (n = 94) ugotovljene velike težave in izgube zaradi zlorabe njihove GO.²¹ Te vključujejo:

- ponarejene proizvode, ki prihajajo iz iste države²², drugih držav EU²³ ali tretjih držav, zlasti iz Azije²⁴;

²⁰ Evropska unija je od leta 2006 pogodbenica konvencije Unesca o zaščiti in spodbujanju raznolikosti kulturnega izražanja in v skladu s členom 167 PDEU Unija pri svoji dejavnosti na podlagi drugih določb Pogodb upošteva kulturne vidike, zlasti zaradi spoštovanja in spodbujanja raznolikosti svojih kultur.

²¹Študija, str. 97.

- navajanje zaščenega imena na nepovezanih proizvodih, na primer „pierre bleue de Belgique“ za ponarejeni belgijski modri kamen ali „Botticino Royal“ in „novi Botticino“²⁵, pod katerim se trži turški marmor, ali
- navajanje zaščenega imena na proizvodih, ki niso iste vrste, npr. kitajski granit, indijski skrilavec in apnenec iz drugih držav, ki uporabljajo ime „naravni kamen iz pokrajine Kastilja in Leon“.²⁶

Stroški sodnega postopka zoper kršitelje lahko pomenijo veliko finančno breme za podjetje. Na primer, ocenjeni stroški za začetek sodnega postopka pri sodišču ali upravnem organu v zvezi s proizvodom Český granát (Češka republika) so 200 000 CZK (približno 7 770 EUR) na leto, za Solingen pa približno 50 000 EUR na leto.²⁷ Glede na okoliščine so lahko stroški zagotavljanja učinkovite zaščite precej višji.

Študija kaže, da proizvajalci uporabljajo več strategij, da bi se zavarovali pred kršitvami, kot so protestna pisma (npr. Harris Tweed, Schwarzwälder Kuckucksuhr), kampanje proti ponarejanju (npr. Swiss Watches), registracija blagovnih znamk (npr. Ceramica Artistica e tradizionale di Vietri sul Mare) ali začetek sodnega postopka (npr. keramika Deruta, Murano).

Študija ugotavlja, da je rezultat vseh teh ukrepov pogosto negotov zaradi neobstoječega enotnega pravnega okvira EU za zaščito neemetijskih GO, kar ustvarja različne sisteme z različnimi ravni zaščite in izvrševanja ter nejasnim enotnim okvirom.

Vprašani:

9. Ali menite, da bi lahko usklajena zaščita GO v EU za neemetijske proizvode pomagala proizvajalcem, da se branijo pred ponaredki in zlorabo? Prosimo, pojasnite svoj odgovor.
10. Kako bi se lahko konkurenčni proizvajalci zaščitili pred ponarejanjem GO?

4. Nadomestne možnosti za usklajeno zaščito EU

V študiji je bilo ugotovljeno, da obstoječi nacionalni instrumenti, kadar se uporabljajo za zagotavljanje zaščite GO za neemetijske proizvode na ravni EU, zagotavljajo določeno raven zaščite.

Zakoni o nelojalni konkurenci²⁸ in zavajanju potrošnikov, ki veljajo v vseh državah članicah EU, ščitijo pred nepoštenimi poslovnimi praksami, vključno z zavajajočimi informacijami o glavnih značilnostih proizvoda, kot je njegovo geografsko poreklo.²⁹ Vendar imajo ti zakoni v

²² Tapiserie d'Aubusson (tapiserije), faïence de Moustiers (lončena posoda), pierre de Bourgogne (kamen) itd.

²³ Na primer: italijanski ponaredki kamna pierre de Bourgogne, romunski ponaredki stekla Vetro di Murano.

²⁴ Npr. dentelle de Binche (čipka), Marmo di Carrara (marmor), Vetro di Murano (steklo), keramika Horezu, naravni kamen iz pokrajine Kastilja in Leon.

²⁵ Botticino je mesto v pokrajini Brescia v Italiji.

²⁶ Študija, str. 99.

²⁷ Prav tam, str. 109.

²⁸ Nelojalno konkurenco lahko opredelimo kot „kakršno koli dejanje konkurence, ki je v nasprotju s poštenimi poslovnimi praksami v industrijskih in trgovinskih zadevah“.

²⁹ Direktiva 2005/29/ES opredeljuje nepoštenne poslovne prakse, ki so prepovedane v Evropski uniji (EU) in treh drugih državah EGS. Člen 6 poudarja, da je treba poslovno prakso šteti za zavajajočo, če vsebuje napačne informacije, ki zavajajo ali bi utegnile zavajati povprečnega potrošnika, zlasti glede glavnih značilnosti proizvoda, kot je geografsko ali tržno poreklo. Člen 11 določa posebna pravna sredstva, saj morajo države članice in druge države EGS zagotoviti ustrezna in učinkovita sredstva za boj proti takim praksam. Taka sredstva morajo vključevati predpise, po katerih osebe ali

praksi omejen obseg, v katerem lahko zagotavljajo učinkovito zaščito pred zlorabo nekmetijskih imen.

Poleg tega se ti zakoni med državami članicami še vedno precej razlikujejo. Na primer, za izvrševanje teh zakonov so odgovorni nacionalni, regionalni ali lokalni organi³⁰ (npr. v Španiji) ali združenja zasebnih potrošnikov (npr. Nemčija), kar je povezano z različnimi stroški, postopki in formalnimi zahtevami. V skladu s študijo³¹ v državah, v katerih so za izvrševanje pristojni taki organi, ni bil ugotovljen noben primer ukrepanja za zaščito nekmetijskih GO.

Poleg tega študija kaže, da proizvajalci pogosto ne začnejo civilnega postopka zoper nepošteno prakse, saj je povezan z visokimi stroški, dokazuje pa je pogosto težko zagotoviti.³²

Tudi zaščita blagovnih znamk je omejena. Lastniku daje pravico, da iz uporabe blagovne znamke izključi vse druge osebe. Ni nujno, da je izbrana blagovna znamka (ime, logotip itd.) kakor koli povezana s proizvodi ali njihovim poreklom. V nasprotju z njo zaščiten GO potrošnikom zagotavlja, da je blago proizvedeno v nekem kraju in je zaradi tega posebne kakovosti. Zato blagovna znamka ne more zagotoviti enakih informacij in jamstev kot GO.

GO je mogoče v nekaterih primerih zaščititi v skladu s pravom o blagovnih znamkah, natančneje s kolektivnimi ali certifikacijskimi znamkami. Kolektivne znamke so v skupni lasti skupine proizvajalcev (npr. združenja) in jih lahko uporablja več kot ena oseba, če je uporabnik član skupine in upošteva določena pravila. Certifikacijska znamka je v lasti pravne osebe za potrjevanje, ki preverja, ali se znamka uporablja v skladu s standardi potrjevanja. Potrjevalec nadzoruje uporabo znamke in ima izključno pravico do preprečevanja nepooblaščen uporabe. Potrjevalec praviloma ne sme uporabljati znamke, v vseh drugih primerih pa je uporaba na voljo vsakomur, ki izpolnjuje standarde potrjevanja. Tovrstna zaščita zagotavlja nekatere značilnosti, kot jo ima zaščita GO. Vendar splošno pravo o blagovnih znamkah ne predvideva predhodno določenih standardov, zlasti ne povezave z zadevnim geografskim območjem, zato imetnik povsem svobodno določa svoja pravila glede uporabe. Zato kolektivne in certifikacijske znamke nimajo glavnih jamstvenih značilnosti, kot jo ima shema GO.³³ Zdajšnji sistem blagovnih znamk v EU ne zajema certifikacijskih znamk, ampak proizvajalcem GO omogoča registracijo njihovega imena kot kolektivno blagovno znamko Skupnosti.

V večini primerov regionalni ali nacionalni predpisi o posebnih obrteh obravnavajo le skupne strategije za spodbujanje ali zaščito posameznih lokalnih obrti. Posebni zakoni o proizvodih dejansko določajo specifikacije proizvoda (npr. noži Solingen, tvid Harris, Bordado da Madeira). Veljavni regionalni in nacionalni zakoni o zaščiti industrije niso usklajeni in se pomembno razlikujejo v ključnih vidikih, kot so opredelitev GO, obseg zaščite, postopki

---

organizacije, ki imajo po nacionalnem pravu upravičen interes (potrošniki in konkurenti), lahko začnejo sodni postopek proti takim nepoštenim praksam in/ali prijavijo take prakse upravnemu organu.

³⁰Upravni organi v Bolgariji, na Cipru, v Estoniji, na Finskem, v Nemčiji, Grčiji, Italiji, Latviji, Luksemburgu, na Poljskem in Portugalskem ter v Romuniji in Sloveniji morajo preiskati prejete pritožbe. Večina pristojnih organov lahko pritožbe zavrne iz različnih razlogov, npr. v Belgiji se zaradi racionalizacije zavrne 40 % vseh pritožb, obravnavajo pa se le tiste, ki so povezane z velikimi finančnimi izgubami.

³¹Študija, str. 35.

³²Študija, str. 34–35.

³³Glej „Guide to geographical indicators linking products and their origins“ (Smernice za geografske označbe, ki povezujejo proizvode z njihovim poreklom), Daniele Giovannucci, Tim Josling, William Kerr, Bernard O'Connor, May T. Yeung (Mednarodni trgovinski center).

registracije, takse, nadzor in izvrševanje. Poleg tega lahko zaščita z nacionalnimi zakoni zagotovi le, da se GO spoštuje v zadevni državi članici. Ne zagotavlja zaščite v celotni EU in ne jamči enakih pogojev za zaščito na enotnem trgu.

Vprašanje:

11. Kakšno je vaše mnenje o obstoječih nadomestnih možnostih za usklajeno zaščito nekmetskih GO?

II — Možnosti zaščite GO na ravni EU

Na ravni EU bi se lahko na zgoraj navedene izzive odzvali na različne načine. Boljša zaščita GO bi morala biti združljiva z veljavnim evropskim in mednarodnim pravnim okvirom ter zadovoljevati gospodarske potrebe in potrebe deležnikov. Veljavni sistem za kmetijske GO je jasno primerjalno izhodišče. V sledečem delu dokumenta želi Komisija pridobiti mnenja zainteresiranih strani o parametrih, ki se štejejo za ključne pri oblikovanju morebitne pobude EU za zaščito GO za nekmetske proizvode.

1. Cilji in merila zaščite

Možni cilji katerih koli novih ukrepov med drugim vključujejo izpolnjevanje minimalnih zahtev glede zaščite GO, dogovorjenih s sporazumom TRIPS, in določanje dodatnih meril, kot so merila, vključena v zakonodajo EU o kmetijskih GO.

1.1 Kakšna oznaka: imena in simboli

Oznaka, ki se najpogosteje uporablja za proizvod, upravičen do zaščite GO, je ime proizvoda. To zelo pogosto vključuje ime geografskega območja (neki kraj, regija ali država, npr. Herend³⁴), ki je lahko povezano z dejanskim imenom blaga, npr. škotski tartan³⁵ ali tapiserija d'Aubusson³⁶.

Vendar se lahko za GO uporablja tudi negeografsko ime, če je nedvomno povezano s krajem porekla. Razširitev opredelitve GO na tovrstno poimenovanje bi omogočila zajetje več proizvodov. Ta rešitev je bila vključena tudi v sistem EU za kmetijske GO, v skladu s katerim sta na primer sir feta³⁷ in špansko peneče se vino cava³⁸ zaščitena kot GO.

³⁴Dobro znano ime, ki se uporablja za označevanje porcelanske namizne posode in dekorativnih predmetov, ki se imenujejo po mestu Herend na Madžarskem.

³⁵Tartan je tradicionalni škotski tekstilni vzorec, sestavljen iz črt različnih barv in širin, ki s križanjem tvorijo karo. Glej: <http://www.merriam-webster.com/dictionary/tartan>. Združenje Scottish Tartans Society (ustanovljeno 1963) hrani register vseh znanih tartanov, ki jih je približno 1 300.

³⁶Tapiserije Aubusson so talne preproge, ročno stekane v vaseh Aubusson in Felletin v departmaju Creuse v osrednji Franciji.

³⁷Nobena regija v Grčiji se ne imenuje „Feta“, vendar je to ime z dolgoročno in dosledno uporabo razvilo močno povezavo z geografskim območjem, na katerem se proizvaja.

³⁸Cava se proizvaja v Kataloniji, Kastilji in Leonu, Aragonu, Navari, La Rioji, Ekstremaduri in Valenciji.

Še ena možnost, ki bi omogočila še širšo pokritost, bi bila zaščita GO nebesedilnih znakov ali simbolov, ki so nedvomno povezani z določeno regijo, krajem ali državo, kot je na primer obris geografskega območja.³⁹

Vprašanja:

12. Če bi bil na ravni EU razvit nov sistem, ali bi moral zaščititi GO, ki zajemajo negeografska imena, nedvomno povezana z zadevnim krajem?
13. Če je odgovor pritrdilen, kako bi lahko sistem zagotovil, da taka zaščita ne bi vplivala na pravice drugih proizvajalcev?
14. Ali bi morala podobna zaščita vključevati tudi simbole, kot je obris geografskega območja? Če je odgovor pritrdilen, pod katerimi pogoji?

1.2 Katere označbe bi bilo treba izključiti iz zaščite GO?

Sporazum TRIPS predvideva več možnih izjem iz obveznosti zagotavljanja zaščite GO. Te vključujejo generična imena⁴⁰, primere, v katerih je predhodna blagovna znamka v nasprotju s sedanjo⁴¹, in v določenem obsegu primere, ki vključujejo homonimne geografske označbe⁴². Izraz se šteje za generičnega, če je splošno ime za neko vrsto proizvoda ali storitve (in ne poseben primer blaga ali storitve) na zadevnem ozemlju države, v kateri je bil vložen zahtevek za zaščito. Na primer, izraz „eau de cologne“ označuje določeno vrsto parfuma, ne glede na to, ali se proizvaja v regiji Cologne (Köln) v Nemčiji ali ne. Homonimne geografske označbe so tiste, ki se črkujejo ali izgovarjajo enako, vendar označujejo proizvode, ki izvirajo iz različnih krajev, po navadi iz različnih držav. Načeloma ni razloga, da take označbe ne bi smele soobstajati. Vendar se lahko določijo pogoji v zvezi s takim soobstojem, da bi preprečili zavajanje potrošnikov.

Te izjeme so upošteevane v uredbah EU o GO za kmetijske proizvode.⁴³ Uredbe dodajajo še druga izvzeta iz registracije, če so imena v nasprotju z imenom rastlinske sorte ali živalske pasme⁴⁴ in bi lahko potrošnika zavajala glede pravega porekla proizvoda. Čeprav na področju nekmetijskih proizvodov teh posebnih primerov verjetno ne bo, bi bilo treba ugotoviti, ali bi posebnosti nekmetijskih proizvodov upravičile dodajanje drugih izjem poleg tistih, ki so določene v sporazumu TRIPS.

³⁹ Tipični primer bi bil kartografski obris ameriške zvezne države Floride za „pomaranče“.

⁴⁰ Člen 24(6) sporazuma TRIPS: „Nič v tem poglavju ne zavezuje članice, da uporablja svoje določbe v zvezi z geografsko označbo katere koli druge članice, ki se nanašajo na blago ali storitve, katerih ustrezna označba je enaka običajnemu izražanju v skupnem jeziku kot skupno ime za tako blago ali storitve na ozemlju te članice.“ [...]

⁴¹ Člen 24(4) sporazuma TRIPS določa: „Če je bila znamka prijavljena ali registrirana v dobri veri ali če so bile pravice do znamke pridobljene z uporabo v dobri veri [...], preden je geografska označba zavarovana v državi porekla, [...] ukrepi, sprejeti za izvajanje [...] določb TRIPS v zvezi z GO, ne smejo vplivati na možnosti za registracijo ali veljavnost znamke ali pravice do uporabe znamke na podlagi dejstva, da je znamka enaka ali podobna geografski označbi.“

⁴² Člen 23(3) sporazuma TRIPS določa: „Če so geografske označbe za vina homonimne, se varstvo zagotovi vsaki označbi v skladu z določbami četrtega odstavka 22. člena. Vsaka članica določi praktične pogoje za razlikovanje med homonimnimi označbami ob upoštevanju potrebe po zagotavljanju nepristranskega obravnavanja določenih proizvajalcev in preprečevanja zavajanja potrošnikov.“

Člen 22(4) sporazuma TRIPS določa: „Varstvo na podlagi prvega, drugega in tretjega odstavka se uporablja za geografsko označbo, ki je sicer resnična, kar zadeva ozemlje, regijo ali lokacijo, iz katere izvira blago, vendar pa javnosti napačno predstavlja, da blago izvira z drugega ozemlja.“

⁴³ Na primer člen 6(1), (4) in (3) Uredbe (EU) št. 1151/2012 o shemah kakovosti kmetijskih proizvodov in živil.

⁴⁴ Člen 6(2) Uredbe (EU) št. 1151/2012 o shemah kakovosti kmetijskih proizvodov in živil.

Vprašanje:

15. Ali menite, da je treba uvesti dodatne izjeme v zvezi z zaščito GO poleg tistih, ki so že določene v sporazumu TRIPS? Prosimo, pojasnite svoj odgovor.

2. Za kateri pristop bi bilo treba uporabljati zaščito GO: za medsektorski ali sektorski pristop?

S sektorskim pristopom bi bila vzpostavljena posebna pravila za kategorije proizvodov, na primer za tiste, pri katerih je prisotnost surovin še posebej pomembna (npr. kamen). Takšna je zdajšnja struktura na področju kmetijstva na evropski ravni (kadar veljajo ločeni predpisi v zvezi z GO za vina, žgane pijače, aromatizirana vina ter kmetijske proizvode in živila), vendar se zdi, da je razlog za ločevanje predvsem zgodovinski. Nasprotno bi bili z medsektorskim pristopom določeni glavni elementi sistema, ki bi se uporabljali splošno za vse kategorije proizvodov.

Vprašani:

16. Ali menite, da je treba razlikovati med shemami zaščite glede na kategorije zadevnih nekmetskih proizvodov (sektorski pristop)? Če je odgovor pritrdilen, pojasnite, zakaj.
17. Ali menite, da bi bilo treba nekatere proizvode izključiti iz zaščite GO na ravni EU? Če je odgovor pritrdilen, jih navedite.

3. Povezava med proizvodom in ozemljem

3.1 Kako močna bi morala biti povezava z ozemljem?

GO mora označevati, da proizvod izvira z določenega ozemlja, regije ali lokacije, če se dana kakovost, sloves ali druge značilnosti blaga bistveno pripisujejo njegovemu geografskemu poreklu. GO se uporablja pri trženju, da bi se določila povezava med kakovostjo, slovesom ali drugimi značilnostmi proizvoda ter njegovim krajem porekla. Vzpostaviti je treba posebno „vzročno zvezo“ med kakovostjo, slovesom ali drugimi značilnostmi proizvoda ter njegovim geografskim poreklom, saj so te značilnosti odvisne od naravnih pogojev (posebnih geoloških, hidroloških in podnebnih značilnosti ter značilnosti prsti) kraja proizvodnje in/ali od načina, kako jih človeške družbe uporabljajo (npr. znanje, ki so ga razvili ljudje na tem območju/posebne spretnosti, ki so jih z leti razvili lokalni strokovnjaki).

Naravna povezava ima lahko različne oblike. Uredba (EU) št. 1151/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. novembra 2012 o shemah kakovosti kmetijskih proizvodov in živil⁴⁵ na primer določa dve vrsti označb GO za kmetijske proizvode in živila: „zaščitene geografske označbe“ (ZGO) in „zaščitene označbe porekla (ZOP)“. Razlika je v moči povezave z geografskim območjem. Pri ZGO se mora ena od faz proizvodnje, tj. predelava ali priprava, izvajati na opredeljenem območju, surovine pa lahko izhajajo z drugega območja. Pri ZOP mora celoten proizvodni proces potekati na opredeljenem geografskem območju in z istega območja morajo izhajati tudi surovine. Naravne povezave, ki temeljijo na strogo

⁴⁵ UL L 343, 14.12.2012, str. 1.

opredeljenem pojmu *terroir*⁴⁶, so celo močnejše v vinskem sektorju, v katerem morajo pri obeh označbah vse faze proizvodnje potekati na opredeljenem geografskem območju. Pri ZOP mora 100 % grozdja izvirati izključno z opredeljenega območja; pri ZGO mora biti ta odstotni delež najmanj 85 %.

Ta povezava z geografsko lokacijo se lahko uporablja tudi za nekmetske proizvode. V nekaterih primerih, kot sta marmor in kamen, je moč povezave primerljiva s povezavo pri kmetskih proizvodih. V teh primerih bi se uporabljale iste spremenljivke, kot so določene zgoraj. Načeloma velja, da močnejša ko je povezava, verodostojnejši in pristnejši bo proizvod v očeh potrošnikov. Vendar lahko nekatere GO v celoti temeljijo na človeških, namesto na naravnih dejavnikih ali na slovesu. V skladu s študijo bi stroge zahteve za ZOP izpolnjevalo le malo nekmetskih proizvodov, ki se potegujejo za zaščito GO.⁴⁷

Vprašanja:

18. Kako močna bi morala biti povezava nekmetskih proizvodov z njihovim krajem porekla, da bi izpolnjevali pogoje za zaščito GO v kakršnem koli novem sistemu?
19. Ali bi moral nov sistem omogočati dve vrsti povezave (eno močnejšo od druge) med nekmetskimi proizvodi in njihovim območjem porekla?
20. Ali bi morale biti razlike glede na vrste proizvodov? Prosimo, pojasnite.

3.2 Kakovost in specifikacija proizvoda

GO se uporablja predvsem kot zaveza kakovosti za potrošnike in jamstvo enakih konkurenčnih pogojev za proizvajalce. Zato sistem za odobritev zaščite GO zahteva, da se opredelijo glavne posebnosti proizvoda in njegovega proizvodnega procesa. V skladu z zakonodajo EU za kmetske GO morajo proizvajalci pri vložitvi zahtevka za registracijo zagotoviti vse tehnične informacije, ki so potrebne za opis proizvoda, metode njegove proizvodnje in geografskega območja, povezanega s proizvodom. Specifikacije proizvoda so odločilen dejavnik pri registraciji zaščitene GO.

Zahteva glede opisa značilnosti proizvoda zagotavlja stabilno kakovost proizvoda, vendar ne predvideva neke ravni kakovosti. To je mogoče doseči le s predpisovanjem minimalne ravni kakovosti. Vendar določitev smiselne referenčne merila glede kakovosti ne bo mogoča pri vseh proizvodih, saj je pri določanju posebne ravni kakovosti potreben element proste presoje.

Dodana vrednost, ki jo prinašajo GO, temelji na zaupanju potrošnikov. Shema GO mora potrošniku zagotoviti, da se bodo v celotnem obdobju zaščite ohranile posebne značilnosti, kakovost ali sloves GO. Da bi dosegli ta cilj, vseevropski sistem GO za kmetske proizvode določa več zahtev glede preverjanj po registraciji, namenjenih zagotovitvi, da proizvodi izpolnjujejo specifikacije in da se ime na trgu pravilno uporablja. Ta preverjanja običajno izvaja pooblaščen javni organ ali izbrani in potrjeni zasebni organ. Vendar posebne značilnosti in kakovost ne smejo biti določene preveč omejevalno. Preveč natančen opis bi lahko upočasnil inovacije na področju proizvodov; čeprav se tradicionalni proizvodi ne spreminjajo zelo pogosto, se razvijajo in upoštevajo razvoj v procesih in tehnologiji. Poudarek

⁴⁶*Terroir* je pojem v vinogradništvu, ki se nanaša na pripisovanje lastnosti vina pogojem okolja, v katerem se trta goji.

⁴⁷Študija, str. 298.

bi moral biti na kakovosti, kar bi omogočilo ustvarjalnost za vzajemno delovanje s tradicionalnim znanjem. Na primer, oblikovalec Carlo Scarpa je v 40. letih prejšnjega stoletja tesno sodeloval z mojstri steklopihalci pri pionirskih tehnikah, ki so zdaj povsem vključene v tradicijo stekla Vetro di Murano.

Vprašanja:

21. Ali bi bilo referenčno merilo glede kakovosti smiselno za nekmetske proizvode?
22. Kako bi lahko določili tako referenčno merilo?
23. Ali se strinjate, da bi morali v celotnem obdobju zaščite preverjati, ali se ohranjajo posebne značilnosti, kakovost in poreklo GO? Prosimo, pojasnite.
24. Kako bi bilo treba po vašem mnenju opredeliti posebne značilnosti proizvoda, da bi kakovost in geografsko poreklo izpolnjevala zahtevane standarde, pri tem pa ne bi omejevala inovacij?

3.3 Sloves proizvoda

Sloves, ki ga je mogoče pripisati geografskemu poreklu, bi se lahko uporabljal kot merilo poleg določene kakovosti ali značilnosti proizvoda ali namesto njiju. To bi omogočilo razširitev zaščite GO le na proizvode, ki so med potrošniki že pridobili priznan sloves. Vendar bi tovrstna rešitev prikrajšala nove ali razvijajoče se proizvode, ki – po definiciji – še nimajo slovesa.

Vprašanja:

25. Ali bi bilo treba za pridobitev zaščite GO za nekmetske proizvode zahtevati „kakovost, sloves in druge značilnosti“? Če ne vseh, katere elemente bi bilo treba po vašem mnenju zahtevati? Prosimo razložite, zakaj.
26. Kaj bi morala vključevati specifikacija proizvoda? Ali bi bilo treba določiti minimalne zahteve? (Na primer v zvezi s pogostostjo, metodo izbiranja proizvodov in stranmi, vključenimi v različne faze proizvodnje in distribucije.)

4. Kako okrepiti zaščito

4.1 Usklajevanje nacionalnih zakonodaj

Usklajevanje nacionalne zakonodaje o GO bi pomenilo, da bi bilo treba razviti sistem zaščite GO v nekaterih državah članicah, ki takega sistema še nimajo. Za učinkovito zaščito GO bi bilo treba določeno označbo zaščititi po celotnem notranjem trgu, drugače bi lahko potrošnike zmedle enake GO za različne proizvode iz različnih držav članic.

Na tej podlagi bi bila za usklajevanje potrebna vzajemno priznavanje in zaščita GO, ki izključujeta podvajanje. Da bi se izognile podvajanju, bi morale biti države članice sposobne odkriti GO, ki bi lahko bile v navzkrižju, tudi v tujih jezikih. To bi bilo težko, zlasti če ne bi bilo nadnacionalnega postopka izpodbijanja. Vzpostaviti bi bilo treba tudi mehanizem za reševanje navzkrižij med podobnimi označbami iz več držav članic.

Za zagotovitev enotnega pristopa za izvajanje in izvrševanje zaščite GO bi bila potrebna sorazmerno visoka raven usklajevanja postopkov, vključno z določbami glede izvrševanja. Ta možnost je bila na področju kmetijske politike preučena, vendar zavržena, saj je bila na tem področju zaščita GO izključno na ravni EU določena s predpisi.

4.2 Oblikovanje enotnega vseevropskega sistema

Namesto usklajevanja nacionalnih zakonodaj v državah članicah EU bi se lahko vzpostavil enoten vseevropski sistem. S tem bi zagotovili skladen sistem na notranjem trgu, poleg tega bi se lahko povečala učinkovitost izvajanja storitev s pristopom „vse na enem mestu“, kar bi zagotovilo zaščito, ki bi veljala v celotni EU.

Kljub uvedbi takega sistema bi ostalo vprašanje, ali bi lahko zdajšnji nacionalni sistemi, ki ščitijo GO, soobstajali v novem vseevropskem sistemu. Podobni vzporedni sistemi že obstajajo, na primer na področju blagovnih znamk, in se bodo v prihodnosti uporabljali za patente. Uporabljajo pristop, ki temelji na zbirki orodij, kar uporabnikom omogoča izbiro ustrezne ravni in obsega zaščite glede na njihove potrebe.

Izključni sistem EU bi bil preprostejši, vendar bi bilo treba zaščito imen, ki so poslovnega pomena le v eni državi članici ali regiji v državi članici, kljub temu razširiti tudi na vse druge države članice.

Če bi se uporabljali vzporedni sistemi, bi bili potrebni zaščitni ukrepi za zagotovitev nemotenega delovanja, vključno z najmanjšo ravno usklajevanja nacionalnih zakonodaj, da bi lahko vzajemno delovale z zakonodajo EU.

Z uvedbo izključnega in celovitega vseevropskega sistema, podobnega sistemu, ki je vzpostavljen v kmetijskem sektorju, bi se izognili potencialnemu trenju. Ker na nacionalni ravni ne bi bila odobrena vseevropska zaščita, bi bilo treba za že obstoječe nacionalne GO skleniti nadnacionalne dogovore.

Vprašanja:

27. Ali bi uskladitev nacionalne zakonodaje zadostovala za učinkovito zaščito GO za nekmetske proizvode na notranjem trgu ali je po vašem mnenju potreben enotni vseevropski sistem zaščite?
28. Če zagovarjate enotni sistem EU, ali bi lahko še naprej obstajali nacionalni sistemi zaščite (npr. veljavne nacionalne zakonodaje *sui generis*)? Prosimo, pojasnite.

5. Registracija

Načeloma bi GO lahko zaščitili brez registracije. Če registracija ne bi bila potrebna, ne bi bilo treba organizirati upravnih postopkov za odobritev zaščite. Sistemi, ki ščitijo GO brez registracije, obstajajo v eni državi članici (Latviji) in v Švici, v katerih zakonodaja določa posebne ukrepe in kazni za varstvo potrošnikov pred zavajajočo uporabo neregistriranih GO.

Če ne bi bilo sistema registracije, ne bi bilo javnega registra, v katerem bi lahko poiskali že obstoječa imena GO in zadevne lastnike. To bi lahko ustvarilo negotovost v zvezi z obstojem

ali obsegom zaščite. Prav tako bi otežilo izvrševanje odobrene zaščite. Postopek registracije na ravni EU bi lahko sledil zgledu kmetijskih GO (za katere je že vzpostavljen sistem registracije na ravni EU). Ta postopek bi v primeru spora zagotovil večjo varnost, zlasti v zvezi s pravicami izvrševanja. Sistem s postopkom registracije bi od podjetij očitno zahteval izvajanje upravnih nalog (vlaganje zahtevkov, izpodbijanje, morebitne takse itd.), povezanih s tem postopkom. To bi ustvarilo neke upravne stroške. Dodatni stroški bi nastali tudi zaradi nadaljnjega upravljanja (npr. izvrševanja, pravnih sporov) odobrene GO.

5.1 Vloga nacionalnih uprav v sistemu registracije EU

V primeru sprejetja sistema registracije bi se pojavilo vprašanje glede uvedbe postopka registracije. Zahtevke za registracijo GO bi bilo treba analizirati glede na ustrezne lokalne okoliščine (vključno s poznavanjem značilnosti lokalnih surovin in tradicij itd.). Izključno en osrednji organ EU bi te naloge sam zelo težko opravljal. Če pa bi odločitve o načinu preučevanja pogojev za odobritev zaščite prepustili lokalnim strokovnjakom, bi se lahko razvile lokalne prakse. To pa bi lahko oslabilo splošno usklajenost in verodostojnost sistema.

Ta izziv je bil za kmetijske proizvode rešen z dvofaznim sistemom, pri katerem osrednji organ za ta vidik analize pooblasti nacionalne organe, ki so najbližji določenemu geografskemu okolju in človeškim dejavnikom. V skladu s tem modelom bi bila vzpostavljena jasna meja med skupnimi vseevropskimi merili, ki jih mora preveriti osrednji organ, in lokalnimi posebnostmi, ki bi jih preverjalo več lokalnih organov.

5.2 Upravljanje registra EU

Za kmetijske proizvode Evropska komisija upravlja vseevropski register GO. Tovrsten register bi bilo mogoče upravljati za nekmetijske GO ali pa bi lahko za njegovo upravljanje pooblastili novo ali obstoječo agencijo EU.

Vprašanja:

29. Če bi razvili nov sistem, ali bi se moral po vašem mnenju izvajati postopek registracije za zaščito nekmetijskih GO?
30. Ali po vašem mnenju potencialni stroški sistema registracije GO upravičujejo stroške sistema brez registracije?
31. Ali bi moral po vašem mnenju postopek registracije vključevati nacionalni element, npr. preverjanje skladnosti s specifikacijami proizvoda, opredeljenim geografskim območjem, kakovostjo, slovesom itd.?

5.3 Vsebina postopka

5.3.1 Vlagatelji

Če bi vzpostavili postopek registracije GO na ravni EU, bi bilo treba najprej določiti, kdo je upravičen do zaščite.

V okviru veljavnega sistema za kmetijske GO na ravni EU lahko zahtevek za registracijo imena GO, povezanega z območji v EU ali zunaj nje, načeloma vloži skupina proizvajalcev (ali izjemoma en proizvajalec). Z nobenim razlogom ne bi bilo mogoče utemeljiti drugačnega pristopa za nekmetske proizvode.

Vendar rezultati študije poudarjajo, da lahko v nekaterih državah članicah za zaščito GO zaprosijo trgovinske zbornice, lokalne skupnosti, državni organi ali združenja potrošnikov.⁴⁸ Če bi združenjem potrošnikov in državnim organom dovolili, da zaprosijo za zaščito GO, bi lahko okrepili vidik kakovosti v specifikacijah proizvoda. Vendar morajo proizvajalci še vedno neposredno sodelovati pri določanju pravil, ki se bodo uporabljala za njihov proizvodni proces.⁴⁹

Vprašani:

32. Ali bi morali biti z uvedbo novega sistema proizvajalci in njihova združenja edini subjekti, ki lahko zaprosijo za registracijo nekmetskih GO, ali bi lahko zanjo zaprosili tudi drugi organi? Če je odgovor pritrdilen, kateri so ti organi?
33. Ali bi lahko zahtevek vložili posamezni proizvajalci?

5.3.2 Izpodbijanje registracije GO

Z vidika verodostojnosti in pravne varnosti sistema se zdi pomembno, da se zainteresiranim stranem omogoči, da izpodbijajo registracijo oznake kot GO. Prvi cilj postopka izpodbijanja bi lahko bilo zagotavljanje, da oznaka GO izpolnjuje zahtevane pogoje (na primer, da ni generično ime) in da odobrena zaščita ne bi ogrozila že uveljavljenih pravic (npr. homonimne GO, blagovne znamke). Kmetijska zakonodaja EU določa, da lahko zahtevek za izpodbijanje vložijo organi države članice ali tretje države oziroma fizične ali pravne osebe s pravnim interesom in s sedežem v tretji državi ali s prebivališčem ali sedežem v državi članici, ki ni država, iz katere je bil zahtevek posredovan.⁵⁰

Vprašanje:

34. Ali se strinjate, da bi bilo treba v novo oblikovani sistem vključiti postopek izpodbijanja, ki bi moral biti odprt za iste vrste zainteresiranih strani, kot jih določajo predpisi v zvezi s kmetijsko GO?

5.3.3 Takse

Po svetu se načeloma uporablja taksa za registracijo blagovnih znamk in patentov, v skladu s študijo pa takse za registracijo GO pobira devet nacionalnih organov⁵¹, po priključitvi Hrvaške pa deset organov. S taksami se lahko krijejo stroški upravljanja registracije GO, poleg tega pa takse pomagajo omejevati zahtevke za registracijo na resne in trdne poslovne

⁴⁸ Študija, str. 302.

⁴⁹ Prav tam, str. 303.

⁵⁰ Člen 51(1) Uredbe (EU) št. 1151/2012 o shemah kakovosti kmetijskih proizvodov in živil.

⁵¹ Glej Prilogo I k študiji.

projekte. Vendar lahko takse zlasti majhne skupine proizvajalcev odvrčajo od uporabe sistema. Registracija GO na ravni EU v kmetijskem sektorju je brezplačna.⁵²

Vprašanja:

- 35. Ali bi bilo treba za zaščito nekmetijskih GO na ravni EU z registracijo plačati takso?
- 36. Kolikšna taksa za registracijo bi bila po vašem mnenju poštena?

6. Obseg zaščite

6.1 Raven odobrene zaščite

Da bi dosegli želene rezultate, mora odobrena pravna zaščita zagotavljati ustrezno varstvo pred številnimi vedenji in praksami, ki bi lahko škodili imetniku GO in potrošniku. Vendar taka zaščita ne sme neupravičeno ovirati konkurence na notranjem trgu.

Sporazum TRIPS predvideva dve vrsti zaščite: splošno shemo, ki določa minimalne standarde zaščite za vse vrste proizvodov (člen 22), in posebno shemo, ki vzpostavlja višjo raven zaščite le za vina in žgane pijače (člen 23).

Člen 22 TRIPS določa splošno obveznost za članice STO, da zagotovijo varstvo pred zavajajočo uporabo GO in uporabo, ki je dejanje nelojalne konkurence. EU je že odobrila veliko višjo raven zaščite za kmetijske GO. Zato bi z razvojem novega sistema težko utemeljili drugačno obravnavanje nekmetijskih proizvodov. To bi lahko negativno vplivalo tudi na strategijo EU za zagotavljanje višjih ravni zaščite za GO EU v tretjih državah.

Člen 23 sporazuma TRIPS predvideva veliko višjo raven zaščite, v skladu s katero morajo članice STO preprečevati uporabo geografske označbe, ki označuje vina ali žgane pijače, ki ne izvirajo iz kraja, ki ga označuje določena geografska označba, tudi če je označen resnični izvor blaga ali je uporabljena geografska označba v prevodu ali ga spremljajo izrazi, kot so „vrsta“, „tip“, „stil“, „imitacija“ ali podobno. GO za vina in žgane pijače je treba zaščititi, tudi če njena zloraba ne bi zavajala javnosti.

Višja zaščita bi močno koristila proizvajalcem nekmetijskih proizvodov z GO. Tem proizvajalcem bi koristila tudi zaščita imena, ki je uporabljeno v prevodu v vseh uradnih jezikih EU ali ki ga spremljajo izrazi, kot sta „tip“ in „vrsta“. Vendar bi se povečalo tveganje sporov med proizvajalci, saj bi lahko nastala nesoglasja ne le v zvezi z uporabo imena GO, ampak tudi v zvezi z njegovo uporabo v prevodu in nekaterih izrazih.

Vprašanja:

- 37. Kakšen obseg zaščite bi bilo treba odobriti za nekmetijske GO v EU?
- 38. Ali bi se morali za zaščito, odobreno nekmetijskim GO, uporabljati zaščitni ukrepi, ki so že določeni za kmetijske GO na ravni EU? Če je odgovor pritrdilen, v kolikšni meri?

⁵² Pri kmetijskih proizvodih in živilih lahko države članice zaračunajo takso za kritje stroškov upravljanja na njihovi ravni (člen 47 Uredbe (EU) št. 1151/2012).

6.2 Spremljanje in izvrševanje pravic GO

GO so s pravnega vidika posebne pravice intelektualne lastnine, tj. primarno niso individualna zasebna lastnina, ampak pripadajo celotni skupnosti proizvajalcev, ki izpolnjujejo vnaprej določen sklop specifikacij proizvoda, in so povezane z geografsko lokacijo. Izražajo lahko tudi določene vrednote, ki so ključne za celotno skupnost, na primer lokalne tradicije in kulturno dediščino. Zato javni organi pogosto podpirajo lokalne proizvajalce GO pri spremljanju in izvrševanju pravic. EU je na primer določila zaščito kmetijskih GO po uradni dolžnosti, pri čemer so javni organi odgovorni za vzpostavitev sistema za preverjanje skladnosti s pravnimi zahtevami in zagotovitev nemotenega delovanja sistema. Vendar bi uvedba takega sistema za nekmetske GO naložila dodatne obveznosti in ustvarila stroške za javne organe.

Vprašanje:

39. Ali bi bil po vašem mnenju boljši sistem za spremljanje in izvrševanje pravic za nekmetske GO, ki bi bil izključno zasebni, javni ali kombinacija javnega in zasebnega sistema? Prosimo, pojasnite, po možnosti ob upoštevanju učinkovitosti in stroškov ukrepov za izvrševanje pravic.

6.3 Trajanje zaščite nekmetske GO

Za nekatere pravice intelektualne lastnine, npr. patente in načrte, ohranjanje monopola na zelo dolgi rok ne bi koristilo družbi. Zato ima njihovo pravno varstvo omejeno trajanje. To ne velja za blagovne znamke in GO, ki ščitijo nekatera imena. Registrirana blagovna znamka Skupnosti na primer velja deset let od datuma vložitve zahtevka in jo je mogoče neomejeno podaljševati za nadaljnja obdobja desetih let. Enotna GO za kmetijske proizvode – katere namen je ohraniti regionalno/lokalno dediščino, tradicije in znanje – se zaščiti za neomejeno obdobje, podaljšanje pa ni potrebno. Večina držav članic z vzpostavljenim sistemom *sui generis* za zaščito GO za nekmetske proizvode tudi zagotavlja neomejeno zaščito brez potrebe glede podaljšanja.

Vprašanje:

40. Ali bi morala po vašem mnenju zaščita GO za nekmetske proizvode trajati neomejeno ali pa bi morala biti omejena z možnostjo podaljšanja? Če zagovarjate omejeno trajanje, kako dolgo bi moralo biti?

7. Po registraciji

7.1 Preklic zaščite

V nekaterih okoliščinah bi bilo treba odobreno zaščito preklicati, tudi če je zaščita GO odobrena za neomejeno obdobje ali če določena časovna omejitev še ni potekla. To se lahko zgodi, tako kot pri kmetijskih GO, kadar proizvodi ne izpolnjujejo pogojev zadevne

specifikacije ali kadar v določenem časovnem obdobju na trg ni bil dan noben proizvod pod GO.⁵³ Postopek preklica lahko izvaja organ, pristojen za registracijo, ali neposredno sodišče. Ta postopek bi zagotovil dodatno raven nadzora in prispeval k splošni verodostojnosti morebitnega novega sistema. Vendar bi lahko ustvaril negotovost za imetnike pravic in zvišal stroške za organ, pristojen za postopek.

Vprašanja:

41. Ali se strinjate, da bi bilo treba omogočiti preklic GO po registraciji?
42. Kdo bi lahko zaprosil za preklic GO?
43. Ali se strinjate, da bi bilo treba v novi sistem, če bi bil vzpostavljen, vključiti postopek preklica pod enakimi pogoji kot za kmetijske GO?

7.2 Morebitna navzkrižja med GO in blagovnimi znamkami

Vzpostaviti bi bilo treba jasno razmerje med potencialnim sistemom GO za nekmetijske proizvode in pravom o blagovnih znamkah, da bi se izognili pravni negotovosti in nejasnosti v zvezi z imeni v navzkrižju.

V skladu s splošnim načelom prava intelektualne lastnine, ki se uporablja za blagovne znamke, načrte, patente itd., prevlada starejša pravica (tj. načelo „hitrejši po času, močnejši po pravici“). Uporaba tega načela za razmerje med blagovnimi znamkami in nekmetijskimi GO bi lahko pomagala poenostaviti celoten sistem.

Enoten sistem GO za kmetijske proizvode vsebuje posebne določbe o razmerju med GO in blagovnimi znamkami. Te so:

- a) že obstoječi sloves blagovne znamke lahko prepreči registracijo GO, če bi to lahko zavajalo potrošnike glede resnične identitete proizvoda;
- b) katera koli blagovna znamka, za katero ne velja zgornji primer in ki je bila prijavljena, registrirana ali pridobljena z dobroverno uporabo pred datumom vložitve zahtevka za registracijo GO na ravni EU, bi morala soobstajati z registrirano GO;
- c) registracija GO mora preprečiti registracijo blagovne znamke, ki je bila prijavljena po prijavi GO, če bi bila ta registracija v navzkrižju z zaščito, odobreno za GO. V tem primeru morajo nacionalni ali evropski uradi za blagovne znamke po uradni dolžnosti zavrniti registracijo blagovne znamke.

Za zagotovitev jasnosti in doslednosti na ravni EU bi lahko predvideli uporabo istih predpisov za zaščito GO za nekmetijske proizvode.

Vprašanja:

44. Ali bi morali za GO in blagovne znamke uporabljati načelo „hitrejši po času, močnejši po pravici“ (tj. starejša pravica vedno prevlada)?
45. Ali bi morale GO v določenih primerih prevladati nad blagovnimi znamkami? Prosimo,

---

⁵³ Člen 54 Uredbe (EU) št. 1151/2012.

pojasnite.

Zaključek

Vse zainteresirane strani so povabljene, naj podajo mnenje o temah, obravnavanih v tej zeleni knjigi, tako da odgovorijo na navedena posamezna vprašanja. Odgovore je treba poslati Komisiji do 28. oktobra 2014 po elektronski pošti na naslov: MARKT-CONSULTATION-GIs@ec.europa.eu.

Prejeti odgovori bodo objavljeni na spletni strani Generalnega direktorata za notranji trg in storitve, razen če zahtevate drugače. Glede obravnave vaših osebnih podatkov in odgovorov v okviru posvetovanja preberite priloženo izjavo o varstvu osebnih podatkov.